

## Sunnuntai kunniallisen ristin ylentämisen juhlan jälkeen

Päivän epistola

(Gal. 2:16 – 20)

*”Veljet, kun kuitenkin tiedämme, ettei ihminen tule vanhurskaaksi tekemällä lain vaatimia tekoja vaan uskomalla Jeesukseen Kristukseen, olemme mekin uskoneet Jeesukseen Kristukseen, jotta tulisimme vanhurskaiksi häneen uskomalla emmekä tekemällä lain vaatimia tekoja. Eihän kukaan ihminen tule vanhurskaaksi tekemällä mitä laki vaatii. Mutta jos meidätkin, jotka tahdomme tulla vanhurskaiksi Kristuksessa, havaitaan syntisiksi, onko Kristus siis synnin palveluksessa? Ei toki! Vasta jos alan uudelleen rakentaa sitä minkä olen hajottanut, osoitan olevani lainrikkaja. Lain vaikutuksesta minä kuolin, mutta kuolin vapaaksi laista elääkseni Jumalalle. Minut on Kristuksen kanssa ristiinnaulittu. Enää en elä minä, vaan Kristus elää minussa. Sen elämän, jota tässä ruumiissani vielä elän, elän uskoen Jumalan Poikaan, joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani.”*

”Ettei ihminen tule vanhurskaaksi” on teologinen passiivi. Kyse on Jumalan toiminnasta. Tässä kuvataan ihmistä Jumalan tuomioistuimen edessä. Vanhurskaus saadaan uskomalla Jeesukseen Kristukseen. ”Tekemällä lain vaatimia tekoja” tarkoittaa toimimalla Mooseksen lain mukaisella tavalla, esimerkiksi noudattamalla juutalaisia ruoka- ja sapattisääntöjä sekä ympärileikkausta. ”Olemme mekin uskoneet Jeesukseen Kristukseen” ilmaisee sen uskon ja luottamuksen, mikä sekä Paavalilla että Pietarilla on (edeltävissä jakeissa 14 ja 15 Paavali kirjoittaa Pietarista ja itsestään). He ymmärtävät kyvyttömyytensä tulla vanhurskaiksi tekemällä Mooseksen lain vaatimia tekoja. Kohta voitaisiin kääntää myös ”Jeesuksen Kristuksen uskosta”, jolloin siinä korostuu Jeesuksen uskosta seuraava Hänen kuuliaisuutensa. Kristuksen uskon me löydämme evankeliumeista. Tämä usko on vastaanotettava kokonaisuutena, se ei ole vain Hänen pelastava toimintansa, joka huipentui Hänen kuolemaansa ristillä. Kristuksen usko, ei meidän uskomme, vanhurskauttaa meidät. ”Eihän kukaan ihminen tule vanhurskaaksi tekemällä mitä laki vaatii” tuo esille Psalmin ajatukset (vrt. Ps. 143: 2. ”sinun edessäsi ei yksikään ole syytön”). Laki kykeni osoittamaan ihmisen toiminnan vääräksi, mutta laki ei kyennyt vanhurskauttamaan ihmistä.

”Tulla vanhurskaiksi Kristuksessa” on oikea käänös. Tässä Kristus tulisi kuitenkin ymmärtää ”välineenä”, ”Kristuksen kautta” tai ”Kristuksen avulla”. Tämä sen takia, että teksti rinnastuu ”lain vaatimiin tekoihin”. Vanhurskaus ei kuitenkaan ole ”oikeudellinen asia”, vaan perustuu henkilökohtaiseen yhteyteen Kristuksen kanssa. Tämä yhteys vanhurskauttaa meidät.

”Jos meidätkin... havaitaan syntisiksi” merkitsee samaa, kuin olla pakana (vrt. Gal. 2: 15), sillä kristityt ovat laista vapaita. Tässä näkyy myös ihmisen valinnan vapaus. He voivat vapaudessaan valita uudelleen juutalaisuuden. Sana ”meidätkin” voi tässä jälleen viitata sekä Paavaliin että Pietariin. ”Onko Kristus siis synnin palveluksessa?” on kysymys, johon ei odoteta vastausta lukijalta tai kuulijalta. Kirjoittaja antaa vastauksen: ”Ei toki!” Paavali toteaa, että hänestä tulisi lainrikkaja, jos hän uudelleen noudattaisi lakia, sillä noudattamalla sitä uudelleen, hän tunnustaisi rikkoneensa lakia, kun hän luopui siitä. Tai jos hän tekisi laista itselleen normin, niin hän rikkoisi sitä (Room. 7: 21 – 23). Kristus ei ole synnin palveluksessa, vaan sellainen on se, joka uudelleen vaatii lain noudattamista. Tämän asian käsittelemisen taustalla on se, että nähtävästi Paavalia syytettiin juutalaisen lain hylkäämisestä ja sen takia häntä pidettiin lain rikkojana. Paavali osoittaa asian täysin päinvastaiseksi. Ne, jotka kristittyinä vaativat juutalaisen lain noudattamista, tekevät rikkeen.

”Lain vaatimuksesta minä kuolin, mutta kuolin vapaaksi laista”. Vaikka Paavali näyttää tässä puhuvan itsestään, niin ajatus koskee kaikkia kristittyjä. Kristus ei ollut synnin palvelija, ja kristitty, joka on kasteessa liitetty Kristuksen ristinkuolemaan, elää nyt Jumalaa varten. Jumalaa varten eläminen ei ole syntiä, mutta se edellyttää osallisuutta Kristuksen kuolemaan ristillä. Ristiinnaulittuna hän on kuollut laille (Room. 7: 6). ”Lain vaikutuksesta minä kuolin” tuntuu aluksi ongelmalliselta. Ajattelu menee näin: juutalaisen lain vaikutuksesta Jeesus ristiinnaulittiin. Minut on liitetty Kristuksen ristille kasteessa. Kasteessa vapauduin laista, kuolin sille. Näin ”lain vaikutuksesta minä kuolin”. ”Minut on Kristuksen kanssa ristiinnaulittu” (vrt. Room. 6: 8 -11). Meillä on kuitenkin laki: Hän on Pyhä Henki, joka tekee täydelliseksi Vanhan testamentin lain tarkoituksen.

”Minut on Kristuksen kanssa ristiinnaulittu” tarkoittaa, että meidän synnilliset himon ja halut on ristiinnaulittu (vrt. Gal. 5: 24). Ihmisluontoa ei siis ole ristiinnaulittu, vaan langennut ihminen on ristiinnaulittu. Tämä ristiinnaulitseminen pitää vastaanottaa vapaaehtoisesti, niin kuin Kristus vastaanotti oman ristiinnaulitsemisensa.

”Kristus elää minussa” merkitsee uuden ihmisen elämää. Se on uutta elämää, toimintaa, johon osallistuu Kristus. Tällöin ihmisen elämä ei ole enää itsekeskeistä vaan Kristus on elämän keskuksena. ”Elän uskoen Jumalan Poikaan” on kykyä ymmärtää uskossa, että todellisen elämän antaa Jumalan Poika. Se ei kuitenkaan ole vain ymmärrystä, jossa kunnioitetaan Jumalaa ja Hänen toimintaansa, vaan henkilökohtainen suhde Kristukseen

”Joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani.” Kristus kuoli meidän kaikkien puolesta. Ihmisen on kuitenkin koettava asia niin, että Kristus kuoli minun puolestani. Tällöin Kristuksen kuolema

vaikuttaa minun elämääni. Tämä edellyttää uskoa. Paluu lakiin merkitsisi, että Kristus ei kuollut puolestani. ”Antoi henkensä” kertoo Kristuksen omasta tahdosta, Hän toimi vapaaehtoisesti, jotta minä pelastuisin. Mutta usko ei yksinään riitä, pelastukseen tarvitaan uskon mukaista elämää, joka ilmenee toimivana rakkautena.

#### Päivän evankeliumi

(Mark. 8: 34 – 9: 1)

*”Jeesus kutsui väkijoukon ja opetuslapsensa ja sanoi heille: ”Jos joku tahtoo kulkea minun jäljessäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua. Sillä se, joka tahtoo pelastaa elämänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni ja evankeliumin tähden kadottaa, on sen pelastava. Mitä hyödyttää ihmistä, jos hän voittaa omakseen koko maailman mutta menettää sielunsa? Millä ihminen voi ostaa sielunsa takaisin? Joka tämän uskottoman ja syntisen sukupolven keskellä häpeää minua ja minun sanojani, sitä Ihmisen Poika on häpeävä, kun hän tulee Isänsä kirkkaudessa pyhien enkelien kanssa.” Hän sanoi vielä: ”Totisesti: tässä joukossa on muutamia, jotka eivät kohtaa kuolemaa ennen kuin näkevät, että Jumalan valtakunta on tullut voimassaan.”*

Sama teksti on Matteuksella (Matt. 16: 24 – 28) sekä Luukkaalla (Luuk. 9: 23 – 27).

Ennen tätä kertomusta Jeesus oli selittänyt opetuslapsilleen tulevasta kärsimisestään, kuolemastaan ja ylösnousemuksestaan. Tällöin Pietari ymmärtämättömyydessään nuhteli Jeesusta tällaisesta opetuksesta. Jeesus vastasi Pietarille, että tämän ajatukset eivät ole Jumalasta, Hän jopa nimittää Pietaria Saatanaksi. Nyt Markus kertoo, kuinka Jeesus kutsui väkijoukon ja opetuslapsensa kertoakseen mitä merkitsi seurata Häntä. Kuulijoiden runsaslukuisuus tarkoittaa, että tämä puhe on tarkoitettu kaikille (myös meille). Samalla on muistettava, että Pietari oli edellä nuhdellut Jeesusta siitä, että Jeesus oli puhunut opetuslapsille tulevasta kuolemastaan. Näin Jeesuksen sanat oli erityisesti osoitettu Pietarille.

Ristin kantaminen oli asia, minkä juutalaiset tiesivät. Se oli Rooman vallan äärimmäinen keino hallita valloitetujen alueiden kansoja. Siinä rikollinen kantoi tulevan ristinsä poikki puun sille paikalle, missä hänet ristiinnaulittiin. Voi olla, että Jeesus tällä esimerkillä tarkoitti sitä, että Hänen seuraajiensa oli alistuttava Jumalan tahtoon samalla tavoin, kuin ristiinnaulittava joutui alistumaan kuolemantuomion toteuttamiseen. Emme tiedä, tarkoittiko Jeesus puheensa tällä kohdalla omaa ristiinnaulitsemistaan. Varhainen kirkko varmasti ymmärsi tämän tekstin Jeesuksen kuolema mielessään.

Varhaisessa kirkossa ymmärrettiin, että tässä yhteydessä ei puhuttu vain mahdollisesta kuolemasta. Pelkkä kuolema ei ketään pelasta. Kristuksen seuraaminen merkitsee ihmisen elämässä oikeaa toimintaa, oikeaa elämäntapaa. Kärsimys ei ole kristitylle rangaistus vaan se merkitsee langenneen maailman voittamista Jumalan valtakunnan vuoksi. Se on langenneen ihmisen himojen ja halujen ristiinnaulitsemista (Gal. 5: 24). Siihen kuuluu lähimmäisen rakastaminen ja oman itsekkyyden kieltäminen.

”Sillä se, joka tahtoo pelastaa elämänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni ja evankeliumin tähden kadottaa, on sen pelastava.” Markus poikkeaa muista siinä, että hän mainitsee myös evankeliumin tässä yhteydessä. Evankeliumi ei merkitse tässä kirjaa, vaan ilosanomaa tai hyvää uutista Jeesuksesta tai Jeesusta itseään.

Jumala on elämä. Oleminen Jumalan yhteydessä merkitsee todellista elämää. Elämän kadottaminen merkitsee, että ihminen menettää yhteytensä Jumalaan. Kadotus on oikea sana tässä yhteydessä. Usein se korvataan sanalla helvetti. Helvetti oli aikanaan Jerusalemin kaupungin kaatopaikka, jonne hylättiin tarpeeton tavara, Helvetin lieskat kertoivat jätteiden polttamisesta. Ihminen omilla valinnoillaan tässä elämässä valitsee oman paikkansa tulevaisuudessa. Tätä valintaa Jumala kunnioittaa. Katumus on meille annettu mahdollisuus palata takaisin Jumalan yhteyteen. Katumus on mahdollista vain tämän elämän aikana. Tulevassa maailmassa se ei enää ole mahdollista.

”Millä ihminen voi ostaa sielunsa takaisin?” Sana, mikä on käännetty sanalla sielu, voidaan kääntää myös sanoilla henki tai elämä. Se voidaan ymmärtää merkityksessä ”todellinen itse”, siis se, joka tuntee ja ajattelee. Seuratessaan Jeesusta ihminen tulee todelliseksi itseksensä. Maallinen valta tai rikkaus ei voi lunastaa ihmisen langennutta sielua tai olla hyödyksi tulevassa elämässä.

”Joka tämän uskottoman ja syntisen sukupolven keskellä häpeää minua ja minun sanojani, sitä on Ihmisen Poika häpeävä.” Jotkut tutkijat näkevät tässä lauseessa eron maan päällä toimivan Jeesuksen (minua ja minun sanojani) sekä Ihmisen Pojan välillä. Varhainen kirkko näki tämän eron. Näyttää siltä, että maanpäällinen Jeesus ilmaisee itsensä viimeisellä tuomiolla Jumalan edessä olevana asianajajana tai syyttäjänä, joka toimii sen mukaan, miten Hänen opetukseensa vastattiin.

”Joka tämän uskottoman ja syntisen sukupolven keskellä häpeää minua” merkitsee Kristuksen Jumaluuden kieltämistä. Me emme saa kieltää Kristusta, sillä jos Häntä ei ole meidän suomme

todistuksella olemassa, niin silloin Hän ei meitä pelastanut. Kirkon ohje on: kuolemaa ei saa etsiä, mutta Kristusta ei saa kieltää.

”Tässä joukossa on muutamia, jotka eivät kohtaa kuolemaa ennen kuin näkevät, että Jumalan valtakunta on tullut voimassaan.” Teksti edellyttää, että Jumalan valtakunnan tullessa elossa on vielä osa kuulijoista. Jumalan valtakunnan tuleminen voi merkitä aikojen lopussa tapahtuvaa Kristuksen toista tulemistä ja valtakunnan lopullista perustamista. Sillä voidaan myös viitata Kristuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen. Kaikkein todennäköisintä on, että Jeesus viittasi tulevaan kirkastumiseensa, jossa kolme Hänen opetuslastaan jo kokivat Jumalan valtakunnan. Tämä on luonnollisin selitys. Seuraava kertomus meidän tämänpäiväisen tekstimme jälkeen on kertomus Kristuksen kirkastumisesta. Kirkko yhdistää kaikki nämä selitykset todeten, että kyse on niistä, jotka kaikissa sukupolvissa kokevat Jumalan valtakunnan läsnäolon.